

Czapski

malarstwo/painting

BOSZ
art

Józef Czapski w swojej pracowni
w Maisons-Laffitte
1986

Józef Czapski in his studio
in Maisons-Laffitte
1986

Czapski

malarstwo/painting

BOSZ
art

Józef Czapski (1896–1993) – pisarz, publicysta, krytyk sztuki, rysownik, malarz, świadek XX wieku. Urodził się w Pradze, dzieciństwo spędził w rodzinnych Przyłukach pod Mińskiem, w Petersburgu zdał maturę i rozpoczął studia prawnicze. Następnie podjął naukę w Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie, którą przerwały służba w wojsku i udział w wojnie polsko-bolszewickiej. Po wojnie edukację artystyczną kontynuował w krakowskiej Akademii Sztuk Pięknych pod okiem Józefa Pankiewicza, któremu poświęcił później monografię. Podczas studiów, w 1924 roku, związał się z Komitetem Paryskim i wyjechał z nim do Francji. W czasie drugiej wojny światowej Czapski trafił do obozów sowieckich w Starobielsku, Pawliszczewie Borze i Griazowcu, następnie opuścił Związek Radziecki wraz z armią generała Andersa i przez Iran, Palestynę, Egipt oraz Włochy dotarł do Paryża. Osiadł w Maisons-Laffitte, gdzie współtworzył miesięcznik „Kultura”, w którym opublikował między innymi *Wspomnienia starobielskie* i *Na niehumannej ziemi*, za co został skazany w czasach PRL-u na polityczną banicję.

Był jedną z intelektualnych legend polskiej emigracji.

Kapistowski program prowadzenia „gier barwnych” przestał interesować Józefa Czapskiego już w latach trzydziestych XX wieku, czego przykładem jest kompozycja *Opera Leśna w Sopocie* (1937) – zapowiedź późniejszych ekspresyjnych poszukiwań malarskich i stosowania intrygującego kadrowania obrazu. Czapski stawał się inny niż kapiści.

Józef Czapski (1896–1993) – writer, columnist, art critic, draughtsman, painter, witness to the 20th century. He was born in Prague, spent his childhood in his home village of Pryluki near Minsk, took his final exams in Saint Petersburg, and went to law school. Then, he started a course at the Academy of Fine Arts in Warsaw, which was interrupted by his military service and participation in the Polish–Soviet War. After the war, he resumed his artistic education at the Academy of Fine Arts in Kraków under the supervision of Józef Pankiewicz, to whom he later devoted a monograph. While in college, in 1924, he got involved with the Paris Committee and they departed for France. During World War II, Czapski ended up in Soviet prison camps in Starobilsk, Pavlishchev Bor, and Gryazovets; then, he left the Soviet Union together with the army led by General Anders, and got to Paris through Iran, Palestine, Egypt and Italy. He settled down in Maisons-Laffitte, where he co-edited the monthly “Kultura”, publishing e.g. his *Reminiscences of Starobyelsk* and *The Inhuman Land*, which resulted in his political banishment during the Polish People’s Republic period.

He was one of the icons of the Polish intelligentsia in exile.

The Kapist agenda of “colour games” ceased to interest Józef Czapski already in the 1930s, which can be seen in his composition *The Forest Opera in Sopot* (1937) – harbinger of his future expressive painting search and use of peculiar

Powojenne obrazy artysty to zapis emocji, nieustająca rejestracja brutalnej codzienności, szorstkości, dramatyzmu, niekiedy ponurej groteski. „Moim pierwszym marzeniem w malarstwie jest dojść do tego, żeby malarsko wyrazić ból i grozę życia”. Czapski wyprowadzał swoje płótna od notatek, reporterskiej obserwacji rejestrowanej w formie dziesiątków rysunków i szkiców w zeszytach, dziennikach i listach, wykonywanych w paryskim metrze i podmiejskich pociągach, na dworcu Gare Saint-Lazare i wystawie obrazów, w kawiarniach i restauracjach, na paryskich ulicach i podwórkach, na widowni teatru i jego scenie. Bohaterami byli przypadkowi ludzie, najczęściej samotni, przytłoczeni starością i biedą, smutni. Czapskiemu nikt też nigdy nie pozował, ponieważ – jak twierdził – „ja nie noszę mieć przed sobą nieruchomych twarzy”¹.

Jego malarstwo epatuje specyficzną ekspresją, nasyconą, intensywną paletą barw podstawowych o zaskakujących niekiedy zestawieniach, kładzionych szerokimi uderzeniami pędzla, i z wyrazistym konturem, który z czasem zanika, pozostawiając tylko samodzielny płamę barwną. Pozorna nonszalancja nakładania farby powodowała znaczne deformacje postaci i ich twarzy, często pozbawionych wyrazistych oczu, zastąpionych czarnym punktem bądź kreską. Czapski uzyskiwał ekspresję kompozycji poprzez intrygujące budowanie obrazu, podporządkowane stwarzającemu napięcie kadrowi – rejestrował wycinek świata, doprowadzając niekiedy swoich bohaterów do krawędzi obrazu.

framing style. Czapski grew apart from the Kapists.

The artist's post-war paintings are a record of emotions, a continuous account of the cruel reality, roughness, tragedy, sometimes dull grotesque. “My first dream in art is to be able to express the pain and horror of life in paintings.”¹ Czapski started his canvases with notes, a reporter-like observation in the form of dozens of drawings and sketches in his notebooks, diaries, and letters, which he made in the Paris underground and on suburban trains, at the Gare Saint-Lazare railway station, as well as at a painting exhibition, in cafés and restaurants, in the streets and backyards of Paris, at a theatre auditorium and on stage. The figures were random people, most often alone, overwhelmed with old age, poverty, sorrow. Czapski never painted models because, as he said, he “hated having motionless faces in front of him.”²

His painting art emanates a bizarre expression, a vivid, intense choice of basic colours, sometimes in uncommon combinations, applied with wide brush strokes, and with distinct contours, which sometimes fade away to leave behind a single spot of colour. The seemingly nonchalant application of paint resulted in striking distortions of figures and their faces, frequently devoid of clear eyes, which were replaced by a black point or line. Czapski achieved the expression of his works by means of intriguing scene creation, subordinate to the tension-building frame – he recorded a fragment

Tracący wzrok artysta zaczął z czasem ograniczać paletę kolorów do białoszarych. W takiej kolorystyce powstał obraz *Pologne* (1982) z „pięcioma wspańiałymi” opozycjonistami: Jackiem Kuroniem, Januszem Onyszkiewiczem, Lechem Dymarskim, Janem Rulewskim i Henrykiem Wujcem na więziennym spacerunku. Jego bezpośrednią inspiracją było zdjęcie nielegalnie zrobione rok wcześniej przez Jana Krzysztofa Kelusa w obozie dla internowanych działaczy „Solidarności” w Białołęce, które obiegło światowe media.

Stefania Krzysztofowicz-Kozakowska

of the world, at times taking his heroes to the edge of the painting.

Going blind, the artist gradually reduced his palette of colours to whites and greys. Such were the colours in the painting *Pologne* (1982) with “five great” oppositionists: Jacek Kuroń, Janusz Onyszkiewicz, Lech Dymarski, Jan Rulewski, and Henryk Wujec in a prison yard. His direct inspiration was a photograph taken unofficially a year before by Jan Krzysztof Kelus in the Białołęka camp for the interned “Solidarity” activists, which went viral across global media.

Stefania Krzysztofowicz-Kozakowska

¹ W. Zmorzyński, *Józef Czapski. Widzenie życia*, katalog wystawy, Muzeum Narodowe w Gdańsku, marzec–czerwiec 2000, Gdańsk 2000, s. 8

² *Ibidem*, s. 17.

¹ W. Zmorzyński, *Józef Czapski. Widzenie życia*, exhibition catalogue, Muzeum Narodowe w Gdańsku, March–June 2000, Gdańsk 2000, p. 8.

² *Ibidem*, p. 17.

Stefania Krzysztofowicz-Kozakowska – historyk sztuki, autorka między innymi książek: *Sztuka Młodej Polski*, *Jacek Malczewski. Życie i twórczość*, *Józef Pankiewicz, Jan Stanisławski i jego uczniowie*, *Ferdynand Ruszczyk, Kossakowie*, *Hanna Rudzka-Cybis*, a także *Sztuka II RP* i *Sztuka w czasach PRL-u*.

Stefania Krzysztofowicz-Kozakowska – art historian, author of the books *Sztuka Młodej Polski*, *Jacek Malczewski. Życie i twórczość*, *Józef Pankiewicz, Jan Stanisławski i jego uczniowie*, *Ferdynand Ruszczyk, Kossakowie* and *Hanna Rudzka-Cybis*, as well as *Sztuka II RP* and *Sztuka w czasach PRL-u*.

Opera Leśna w Sopocie

1937
olej na płótnie
73 × 54 cm

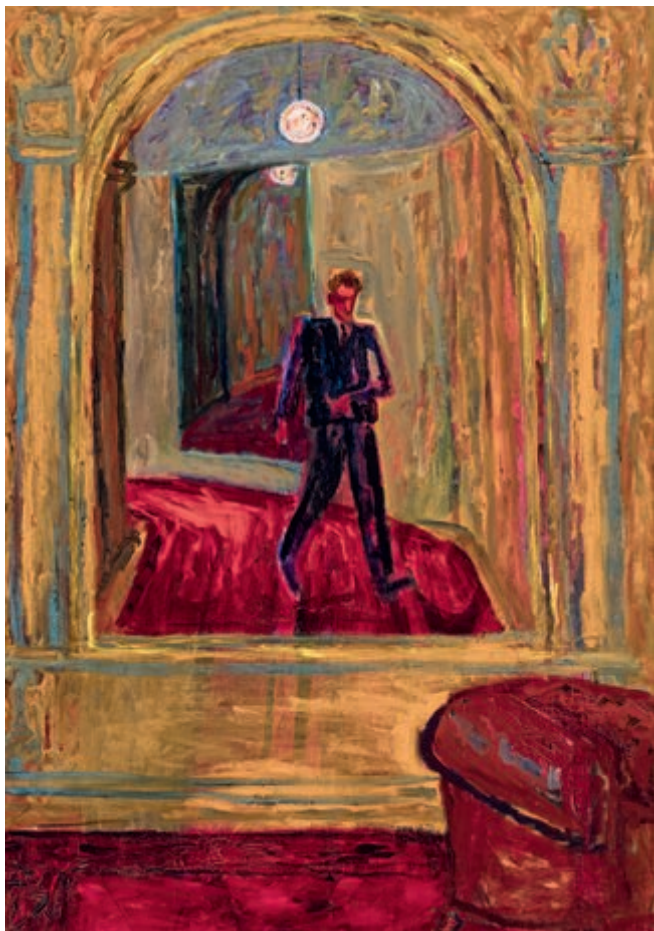
The Forest Opera in Sopot

1937
oil on canvas
73 × 54 cm

*Scena z komedii francuskiej
„Mistrz Pathelin”
1937
olej na płótnie
81,5 × 65 cm*

*Scene from the French Comedy
“The Farce of Master Pathelin”
1937
oil on canvas
81.5 × 65 cm*

Autoportret w lustrze
około 1937
olej na płótnie
92 × 65 cm

Self-Portrait in a Mirror
ca. 1937
oil on canvas
92 × 65 cm

Autoportret ze szkicownikiem

1951
olej na płótnie
80,5 × 60 cm

Self-Portrait with a Sketchbook

1951
oil on canvas
80.5 × 60 cm

Stacja St. Lazare w Paryżu

1952
olej na płótnie
81 × 65 cm

St Lazarus Station in Paris

1952
oil on canvas
81 × 65 cm

Metro Pasteur
1953
olej na płótnie
100 × 73 cm

Pasteur Metro Station
1953
oil on canvas
100 × 73 cm

*Czerwona kobieta
w bistro przy kieliszku*
1960
olej na płótnie
73 × 60 cm

*Red Woman in the
Bistro with a Glass*
1960
oil on canvas
73 × 60 cm

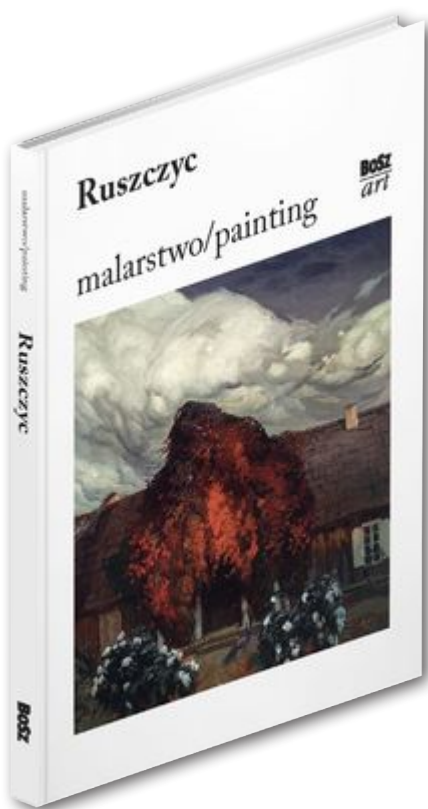
W kawiarni
1963
olej na płótnie
65 × 92 cm

In the Café
1963
oil on canvas
65 × 92 cm

Wydawnictwo BOSZ
BOSZ Szymanik i wspólnicy spółka jawna
38-722 Olszanica 311
Biuro: ul. Przemysłowa 14, 38-600 Lesko
tel. +48 13 469 90 00
fax +48 13 469 61 88
biuro@bosz.com.pl
www.bosz.com.pl

BOSZ

Zobacz także
inne tytuły
Wydawnictwa Bosz

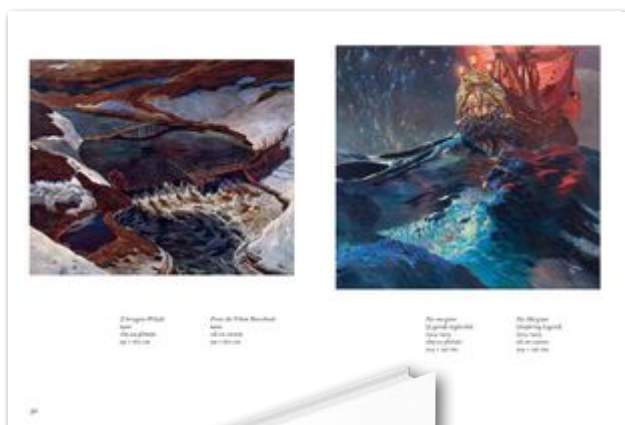
Minialbumy z serii

MALARSTWO / PAINTING

Ruszczyk. Malarstwo

Ferdynand Ruszczyk (1870–1936) – malarz, grafik i rysownik, czołowy przedstawiciel symbolizmu w sztuce Młodej Polski. Początkowo, za namową ojca Edwarda, rozpoczął studia prawnicze w Petersburgu, jednak szybko porzucił je na rzecz nauki w tamtejszej Akademii Sztuk Pięknych, którą ukończył w 1897 roku. Odbył w tym czasie kilka podróży zagranicznych, m.in. do Francji, Niemiec i Włoch, podczas których doskonalił swój warsztat malarski. Jego dzieła zdobiły głównie krajobrazy, które przedstawiał przy użyciu wyrazistych, intensywnych barw. Do najważniejszych prac artysty należą, m.in. *Ziemia* (1898), *Ostatni śnieg* (1898–1899), *Nec mergitur* (1904–1905).

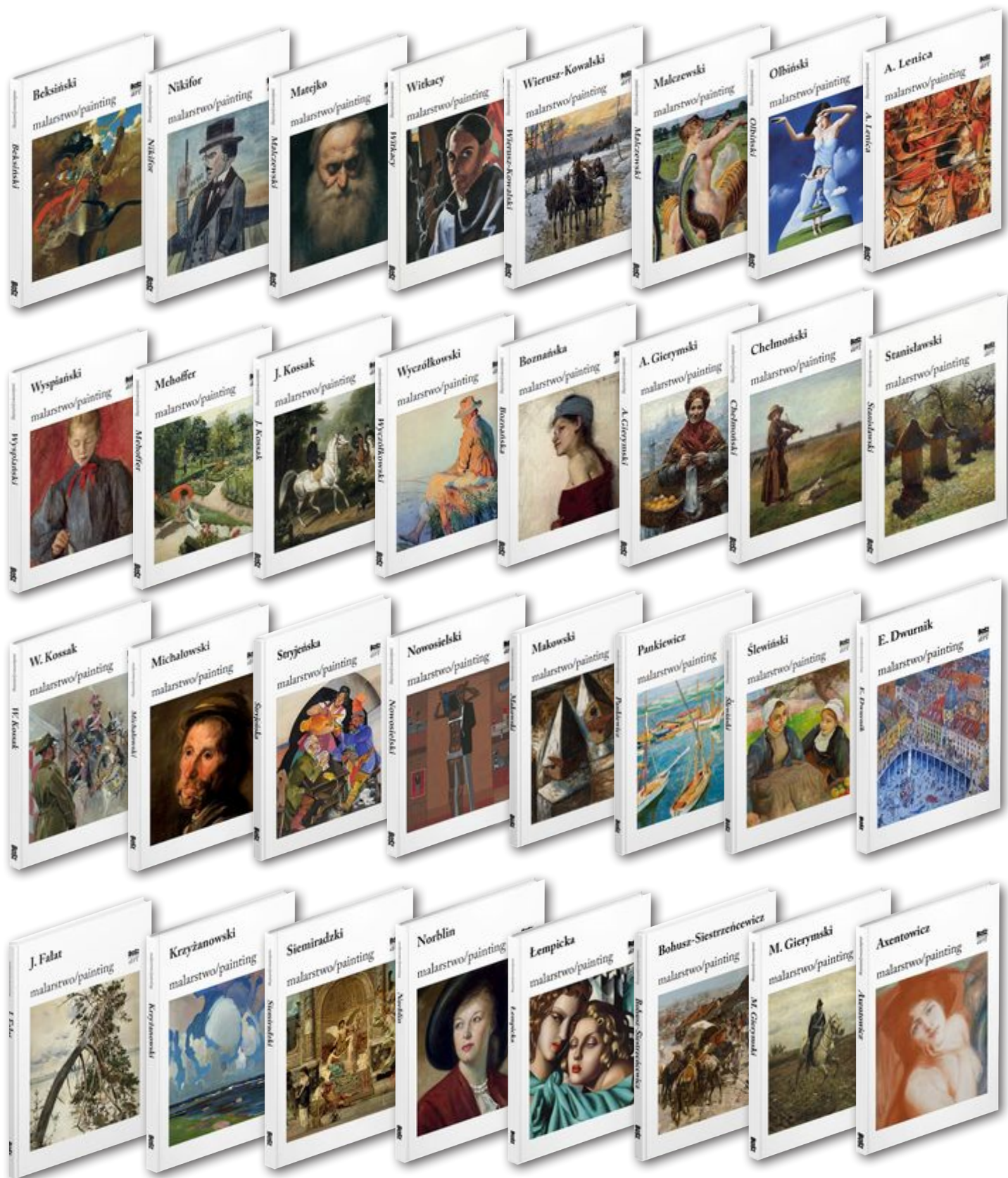
140 × 190 mm • 64 strony • 55 ilustracji • oprawa twarda • PL-EN

Bilińska. Malarstwo

Trzydziesty trzeci minialbum w serii poświęconej malarstwu polskiemu przedstawia życie i twórczość jednej z najwybitniejszych polskich malarek – Anny Bilińskiej. Jako pierwsza Polka uzyskała akademickie wykształcenie artystyczne i osiągnęła sukces we francuskiej stolicy. Bilińska kształciła się pod okiem Andriollego i Gersona, studiowała także w prestiżowej Académie Julian. Artystka była przedstawicielką malarstwa realistycznego, a domenę jej twórczości stanowiły portrety charakteryzujące się nastrojowością, subtelną kolorystyką oraz szczególną precyzją w ujęciu konturów i faktur. Jej *Autoportret* został nagrodzony m.in. srebrnym medalem na Wystawie Powszechnej w Paryżu w 1889 roku. Niniejsza publikacja, opatrzona wstępem Agnieszki Bagińskiej, kustosz Muzeum Narodowego w Warszawie, prezentuje ponad 50 prac malarki, choćby *Damę z lornetką* (1884), *Portret młodej kobiety z różą w ręku* (1892) i *Murzynkę* (1884).

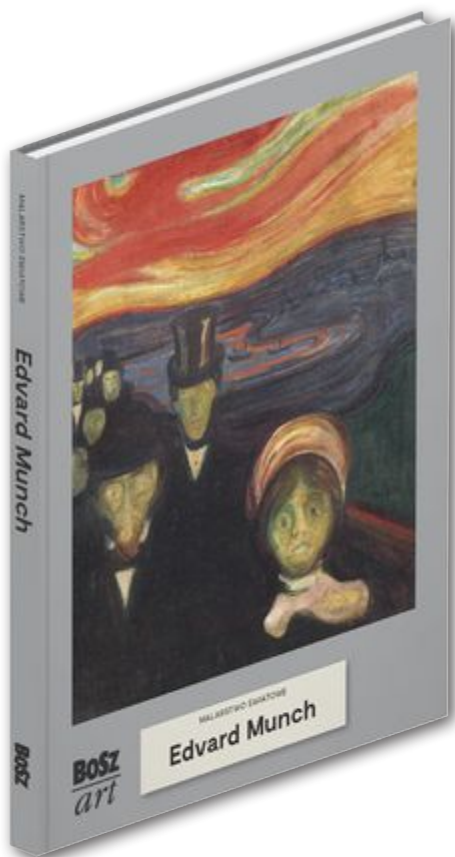
140 × 190 mm • 64 strony • 56 ilustracji • oprawa twarda • PL-EN

Dotychczas w serii ukazały się minialbumy:

Beksińskiego, Nikifora, Matejki, Witkacego, Wierusza-Kowalskiego, Malczewskiego, Olbińskiego, Alfreda Lenicy, Wyspiańskiego, Mehoffera, Juliusza Kossaka, Wyczółkowskiego, Boznańskiej, Aleksandra Gierymskiego, Chelmońskiego, Stanisławskiego, Wojciecha Kossaka, Michałowskiego, Stryjeńskiej, Nowosielskiego, Makowskiego, Pankiewiczza, Ślewińskiego, Dwurnika, Fałata, Krzyżanowskiego, Siemiradzkiego, Norblina, Łempickiej, Bohusza-Siestrzeńcewicza, Maksymiliana Gierymskiego, Teodora Axentowicza

140 × 190 mm • 64 strony • ok. 60 ilustracji • oprawa twarda • PL-EN

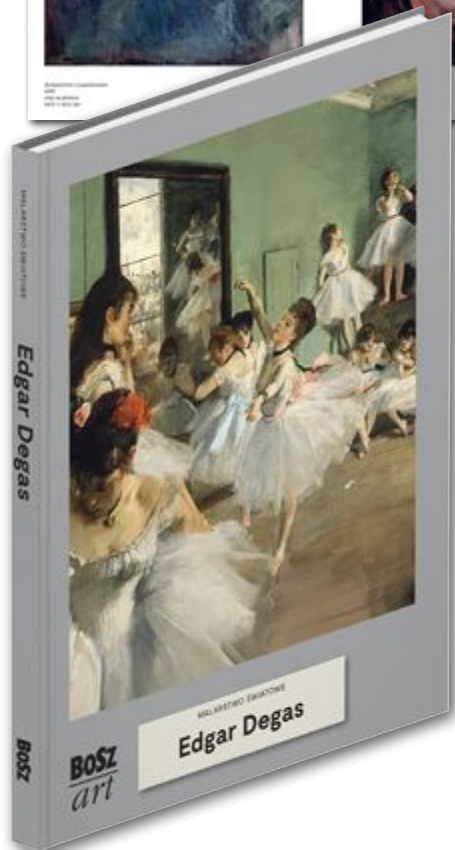
Minialbumy z serii

MALARSTWO ŚWIATOWE

Edvard Munch. Malarstwo światowe

Edvard Munch jest jednym z najbardziej znanych artystów, a jego obraz *Krzyk* jest dziełem kultowym, rozpoznawalnym na całym świecie. Artysta we wczesnym dzieciństwie stracił matkę, niewiele później siostrę. Te smutne wydarzenia odcisnęły piętno na jego życiu i malarstwie, w którym przeważa motyw śmierci, uczucia samotności oraz lęku. Twórczość Muncha miała ogromny wpływ na sztukę europejską XX wieku, a on sam uważany jest za jednego z prekursorów ekspresjonizmu.

140 × 190 mm • 64 strony • 75 ilustracji • oprawa twarda • PL-EN

Edgar Degas. Malarstwo światowe

Edgar Degas był malarzem, grafikiem i rzeźbiarzem. Zasłynął z malarstwa impresjonistycznego, chociaż nie całą jego twórczość można zakwalifikować w tej kategorii. Początkowo zafascynowany malarstwem historycznym, porzucił je dla przedstawień baletnic i tańczących kobiet, z którymi dziś jest najbardziej kojarzony. Często malował też konie, ponieważ ta tematyka pozwalała mu oddać ruch na obrazie. Nie do końca poddał się impresjonizmowi, a z jego obrazów przebijały elementy realistyczne. Pragnął uchwycić i pokazać to, co ulotne. To nie kolory, tak ważne dla impresjonistów, były dla niego najistotniejsze, lecz pokazanie i uchwycenie ruchu.

140 × 190 mm • 64 strony • 40 ilustracje • oprawa twarda • PL-EN

Seria minialbumów prezentujących twórczość najwybitniejszych światowych malarzy

Dotychczas ukazało się 11 minialbumów.

W serii dostępne także:

Vincent Van Gogh. Malarstwo światowe, Albrecht Dürer. Malarstwo światowe, Claude Monet. Malarstwo światowe, Caravaggio. Malarstwo światowe, Peter Paul Rubens. Malarstwo światowe, Anthony van Dyck. Malarstwo światowe, Francisco de Goya y Lucientes. Malarstwo światowe, Auguste Renoir. Malarstwo światowe, Tycjan. Malarstwo światowe

140 × 190 mm • 64 strony • 54 ilustracje • oprawa twarda • PL-EN

Tamara Łempicka

Album poświęcony życiu i twórczości Tamary Łempickiej, nazywanej królową *art déco*. Od najmłodszych lat obracała się w towarzystwie światowych elit i brylowała na salonach. Była błyskotliwą skandalistką, która kochała nowoczesne przedmioty i czerpała z życia pełnymi garściami. Paryż okazał się dla niej miejscem, które nie tylko ukształtowało jej talent, ale również pozwoliło osiągnąć zawrotny sukces i zyskać klientów w postaci arystokratów, bankierów czy gwiazd filmowych. Łempicka nie ograniczała się jednak do malowania portretów osobistości z wyższych sfer, portretowała również swoją córkę Kizette, pozowały dla niej największe skandalistki, czego efektem są zmysłowe akty, w tym arcydzieło *art déco* – *Piękna Rafaëla*. Przez lata zapomniana, dziś twórczość Łempickiej na nowo wraca do łask, a jej obrazy osiągają na aukcjach zawrotne ceny.

210 × 280 mm • 168 stron • 212 ilustracji • oprawa twarda

BOSZ
art

DRUKARNIA ARTYSTYCZNA

Kierując się wieloletnim doświadczeniem wydawniczym oraz wychodząc naprzeciw oczekiwaniom klientów, stworzyliśmy dział BOSZart, zajmujący się reprodukowaniem dzieł polskich artystów. Najwyższej klasy drukarka wielkoformatowa (Epson p9000) zapewnia dokładne odwzorowanie i nasycenie barw. Drukujemy, używając tylko oryginalnych, nietoksycznych tuszy pigmentowych na bazie wody. Nie używamy szkodliwych farb solwentowych.

Drukujemy na papierach: powlekanych, niepowlekanych, samoprzylepnych, fotograficznych oraz na płótnie, które na życzenie naciągamy na krosno (blejtram).

Jesteśmy wyłącznym producentem reprodukcji dzieł Tamary Łempickiej, Zofii Stryjeńskiej oraz Zdzisława Beksińskiego na płótnie.

Zapraszamy do zapoznania się pełną ofertą drukarni na naszej stronie internetowej:

WWW.BOSZART.PL